

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

Ομιλία

**του Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας κ. Πρόδρομου Γ. Προδρόμου
στην Ημερίδα με θέμα: «Ειδική Εκπαίδευση: καταγραφή δεδομένων και πολιτικής –
προτάσεις για βελτίωση»**

Διοργανωτής: Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Οίκημα ΠΟΕΔ, Δευτέρα, 1 Αυγούστου 2022, 1000-1300

Θέλω κατ' αρχάς να σας καλωσορίσω όλες και όλους και να σας ευχαριστήσω που έχετε την καλοσύνη και την ευαισθησία να κινητοποιηθούμε μαζί μια μέρα του Αυγούστου για να συζητήσουμε και να προβληματιστούμε από κοινού για ένα τόσο σημαντικό θέμα.

Ευχαριστώ τους Βουλευτές μας, Μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας. Τόσο για την παρουσία τους εδώ σήμερα, όσο και για τις γόνιμες συζητήσεις, τη διερεύνηση και τον προβληματισμό γύρω από το θέμα σε όλο το προηγούμενο διάστημα. Η σημερινή ημερίδα είναι μια πρωτοβουλία που ήρθε και σε συνεννόηση με τον Πρόεδρο της Επιτροπής κ. Παύλο Μυλωνά -ο οποίος δυστυχώς λόγω ενός έκτακτου κωλύματος της τελευταίας στιγμής δεν είναι μαζί μας σήμερα.

Ευχαριστώ και τους εκπροσώπους εθελοντικών οργανώσεων, όπως και συνδέσμων γονέων της ειδικής εκπαίδευσης, τόσο και για τη σημερινή παρουσία τους, όσο και για προτάσεις, εισηγήσεις, υπομνήματα που έχουν υποβάλει όλο το προηγούμενο διάστημα και τα οποία λαμβάνουμε υπόψη στους επόμενους σχεδιασμούς μας.

Θα μοιραστώ μαζί σας στη συνέχεια κάποιες βελτιωτικές ενέργειες που πρόκειται να γίνουν τώρα, όπως και ένα σχεδιασμό για το τι πρέπει να ακολουθήσει. Θα συμπληρωθούν ενδεχομένως και από σκέψεις και εισηγήσεις που θα ακουστούν σήμερα.

Το βέβαιο είναι ότι όσα κι αν έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια -και έχουν γίνει πολλά- χρειάζεται ακόμα να γίνουν περισσότερα και κάποια πράγματα να γίνουν με πιο σωστό και πιο αποδοτικό τρόπο. Αντανακλώντας και γενικότερες κατευθύνσεις πολιτικής, υπάρχει αυτή η θέληση στο Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) και γι' αυτό είμαστε εδώ σήμερα.

Κυρίες και κύριοι,

πριν από ένα περίπου χρόνο, σε μια εκδήλωση που συνδιοργανώθηκε από το γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Σύνδεσμο συγγενών και φίλων ατόμων με αυτισμό «Μαζί», έγινε ένας απολογισμός και αναφερθήκαμε και στα όσα απορρέουν με την ευκαιρία της συμπλήρωσης δέκα χρόνων από την προσυπογραφή από τη χώρα μας της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με

Αναπηρίες. Η Ειδική Εκπαίδευση δεν εξαντλείται στην εκπαίδευση που αφορά τα παιδιά ΑμεΑ, αυτή όμως η τελευταία αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος και τον πυρήνα της.

Θα επαναλάβω λοιπόν σήμερα ότι πριν 16 χρόνια, 153 κράτη-μέλη του ΟΗΕ προχώρησαν και συνήψαν αυτή την τόσο σημαντική σύμβαση. Από την ώρα που υιοθετήθηκε η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες η διεθνής κοινότητα έκανε ένα μεγάλο βήμα μπροστά για την κοινωνική συνοχή. Το νόημα αυτής της κίνησης είναι απλό, αλλά εξαιρετικά σημαντικό: πρέπει όλοι μαζί να ξεπεράσουμε τα εμπόδια της αναπηρίας.

Είναι επίσης σημαντικό ότι αυτή η Σύμβαση ήταν η πρώτη που υπογράφηκε από την ΕΕ ως ενιαία οντότητα και αυτό δείχνει ακόμα περισσότερο τη σημασία που της δόθηκε. Η Κυπριακή Δημοκρατία προσυπέγραψε τη Σύμβαση πριν από μια δεκαετία, το 2011.

Μέσα από αυτή τη σύμβαση που είναι ένα κείμενο με καθαρές αρχές, μέσα από 50 άρθρα, στοχεύουμε να διασφαλίσουμε την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή στην κοινωνία των συμπολιτών μας που έχουν κάποια σωματική ή διανοητική αναπηρία, σε ίση βάση με τους άλλους. Είναι υπόθεση αλληλεγγύης και συμπαραστάσης, αλλά όχι μόνο αυτό. Είναι θέμα δικαιωμάτων. Να διασφαλίσουμε πλήρως τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Μιλώντας όμως για τη Σύμβαση των ΗΕ θέλω να διευκρινίσω κάτι. Όσα επιδιώκουμε και τα όσα σχεδιάζουμε για τα παιδιά μας που εντάσσονται στην Ειδική Εκπαίδευση δεν είναι μόνο από υποχρέωση ένεκα της Σύμβασης. Είναι επειδή το θέλουμε και το επιδιώκουμε. Τέτοια είναι η επιθυμία μας. Το Υπουργείο μάλιστα, εκφράζοντας αυτή την προσέγγιση θεωρεί ότι μεθερμηνεύει και τη θέληση και επιλογή ολόκληρης της κοινωνίας μας.

Η εφαρμογή της Σύμβασης αυτής είναι υπόθεση όλων μας. Αλλά είναι πρωτίστως υποχρέωση της πολιτείας. Με δεδομένη την ευαισθησία της σημερινής κοινωνίας, όπως έχουμε συχνά την ευκαιρία να το διαπιστώνουμε, η πολιτεία οφείλει όχι μόνο να αναλάβει συντονιστικό ρόλο, αλλά και να νομοθετήσει, να ρυθμίσει αναλόγως και να υιοθετήσει τις απαραίτητες διαδικασίες, δίνοντας βέβαια και τα απαραίτητα μέσα. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για μια μεγάλη αλλαγή που αφορά ένα πλήθος διαδικασιών, τομέων ευθύνης και δραστηριοτήτων. Μεγάλο στοίχημα είναι ακόμα και η αλλαγή νοοτροπίας. Παρά την κυρίαρχη θέληση της κοινωνίας, διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν ακόμα αρκετά κενά και ελλείψεις, αλλά και δυσκολίες προσαρμογής, θα έλεγα. Πρέπει όμως αυτές τις δυσκολίες αρκετών όχι μόνο να συμπλεύσουν, αλλά και να κατανοήσουν σε βάθος την κοινωνική συμπεριφορά και αντιμετώπιση που πρέπει και που θέλουμε να έχουμε, να τις δούμε με κατανόηση και να εργαστούμε ώστε να ξεπεραστούν. Θα επανέλθω στο ζήτημα αυτό της αλλαγής νοοτροπίας.

Ως μέλος της κυβέρνησης του Προέδρου Αναστασιάδη και συγκεφαλαιώνοντας στα όσα έχουν γίνει στα δημόσια σχολεία με τις δραστηριότητες και καινοτομίες του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και, εσχάτως, του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, θέλω να σημειώσω ότι και έγιναν πολλά, αλλά και είμαστε αποφασισμένοι, ως Κυβέρνηση, να ανταποκριθούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τόσο στις υποχρεώσεις από τη διεθνή σύμβαση, όσο και στα μηνύματα των καιρών και τη βούληση της κοινωνίας μας.

Παράλληλα σημειώνω ότι τόσο το Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όσο και το Γραφείο της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, όπως και άλλοι φορείς με σχετική αρμοδιότητα, μας βοηθούν να προχωράμε στοχευμένα στην εφαρμογή της Σύμβασης, στη διασφάλιση των δικαιωμάτων και σε θεραπεία τυχόν αβλεψίας ή παραλείψεων. Σε αυτό το έργο πολύτιμη είναι όμως η συνεργασία εθελοντικών οργανώσεων, στις οποίες και απευθύνω ευχαριστίες.

Εμείς στο Υπουργείο Παιδείας γνωρίζουμε καλά ότι μια οικογένεια που έχει ένα ή και περισσότερα παιδιά με αναπηρία ή που εντάσσονται στην Ειδική Εκπαίδευση, αντιμετωπίζει

ιδιαίτερες συνθήκες και δυσκολίες. Που δεν αφορούν μόνο το παιδί, αλλά τελικά και την οικογένεια ολόκληρη. Ξέρουμε ακόμα ότι πρέπει να ακούσουμε τους γονείς και κηδεμόνες αυτών των παιδιών, που τα αγαπούν και τα φροντίζουν όσο κανείς άλλος. Υπογραμμίζω λοιπόν και το ρόλο των εθελοντικών οργανώσεων που ανατροφοδοτούν τον προβληματισμό και τις αναζητήσεις μας και κάνουν σημαντικές επισημάνσεις ή δίνουν και κριτικές απόψεις. Να μας σπρώξετε, αγαπητές φίλες και φίλοι, να κάνουμε ένα απολογισμό και να διαπιστώσουμε πόσα χρειάζεται ακόμα να γίνουν σε αυτό τον τομέα, αλλά και να στηρίξετε, ελπίζω, κινήσεις στη σωστή κατεύθυνση.

Με την εφαρμογή της Σύμβασης των ΗΕ στοχεύουμε στην αναγνώριση της προσωπικής αυτονομίας και της ανεξαρτησίας για άτομα με αναπηρίες. Θέλουμε να εξασφαλίσουμε την ελευθερία να κάνουν δικές τους επιλογές. Η υποχρέωσή μας είναι όχι απλώς η αλληλεγγύη και στήριξη, αλλά οι συμπολίτες μας με αναπηρία να καταστούν ικανοί να απολαμβάνουν πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

Αναφερόμενος μάλιστα στον τομέα της εκπαίδευσης, πρέπει να υπογραμμίσω ότι είναι κεφαλαιώδους σημασίας η προσβασιμότητα. Το πρώτο που πρέπει να διασφαλίζουμε είναι η προσβασιμότητα των συμπολιτών μας με αναπηρίες στο φυσικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Στην υγεία, την εκπαίδευση, την πληροφόρηση και τις επικοινωνίες. Ως προσβασιμότητα δεν εννοούμε βεβαίως μόνο τη φυσική δυνατότητα πρόσβασης σε κάποιους χώρους ή εγκαταστάσεις, αλλά και στην ίδια την παιδαγωγική διαδικασία και τις άλλες δραστηριότητες που διαμορφώνουν ή αναπτύσσουν την προσωπικότητα των παιδιών στο σχολείο.

Δοκιμάζοντας έναν απολογισμό, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι ξεκινήσαμε από ένα σχετικά χαμηλό σημείο. Μέσα σε μια δεκαετία έγιναν όμως πολλά. Ειδικά το σχολείο θα πρέπει να σας πω ότι στην αρχή δεν ήταν καθόλου έτοιμο. Υπήρξε βεβαίως η αναγνώριση ότι θα έπρεπε να ενταχθούν πλήρως και τα παιδιά με αναπηρίες και να τους εξασφαλισθεί η πρόσβαση και η ισότιμη συμμετοχή, αλλά δεν υπήρχαν οι εγκαταστάσεις και τα μέσα ούτε και η παιδαγωγική τεχνογνωσία και επιστημονική κατάρτιση.

Πρέπει εδώ να σημειώσω ότι το «σημείο εκκίνησης» τόσο για την Ειδική Εκπαίδευση, όσο όμως και για την εκπαίδευση των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία, ήταν ένα σχολείο που για πολλές δεκαετίες ήταν φτιαγμένο για παιδιά χωρίς κάποια αναπηρία και για παιδιά που είχαν την ελληνική ως μητρική γλώσσα και προέρχονταν από ένα εξοικειωμένο κοινωνικό περιβάλλον. Σήμερα αυτό το ίδιο σχολείο φιλοξενεί περίπου 12-13% μαθητών/-τριών που εντάσσονται στην Ειδική Εκπαίδευση και περισσότερο από 15%, με τάση να φτάσουμε σε 20%, παιδιά που έχουν μεταναστευτική βιογραφία και κατά κανόνα δεν έχουν την Ελληνική ως μητρική γλώσσα.

Θα ακούσουμε αργότερα τα ακριβή δεδομένα. Αρκούμαι εδώ να σημειώσω τις τάξεις μεγεθών. Από περίπου 7.400 παιδιά το 2014-15 είχαμε φτάσει σε σχεδόν 13 χιλιάδες το 2020-21. Μια αύξηση κατά περίπου τρία τέταρτα! Δεν νομίζω αυτό να οφείλεται κυριολεκτικά στο ότι αυξάνονται αριθμητικά τα άτομα με αναπηρίες μέσα στον πληθυσμό. Μάλλον θα πρέπει να το αποδώσουμε στη μεγαλύτερη ευχέρεια εντοπισμού και ένταξης περισσότερων παιδιών στην Ειδική Εκπαίδευση, όπως και στην ευαισθησία που αναπτύχθηκε για το θέμα αυτό τα τελευταία χρόνια. Όπως και να είναι όμως, αντιλαμβάνεται κανείς την πίεση που μπαίνει πάνω στο σχολείο και το σύστημα. Δεν υπάρχει αμφιβολία, λοιπόν, ότι πρέπει να συνεχίσουμε την προσπάθεια. Αλλά θα πρέπει να κάνουμε και περισσότερα, κυρίως όμως με πιο αποδοτικούς τρόπους. Υπάρχει και είναι καίριο ένα ζήτημα αποδοτικότητας των διαδικασιών που ισχύουν.

Είναι σημαντική και η επένδυση που κάνουμε στον ανθρώπινο παράγοντα. Πρέπει να σημειωθεί ότι προκειμένου το σχολείο να παρακολουθεί την αύξηση των μαθητών/-τριών με

αναπηρίες που εντάσσονταν, συνεχώς αυξάνεται ο αριθμός των εκπαιδευτικών Ειδικής Εκπαίδευσης. Μέσα στην τελευταία πενταετία καταγράφεται μια αύξηση μεγαλύτερη από 60%. Έχουμε φτάσει σε αριθμό περίπου 1.200 εκπαιδευτικών Ειδικής, στους οποίους πρέπει να προστεθεί και αριθμός συμβασιούχων. Ταυτόχρονα αυξάνεται συνεχώς και ο αριθμός των σχολικών βοηθών/συνοδών που τίθενται στη διάθεση παιδιών που χρειάζονται βοήθεια για να εξυπηρετήσουν τον εαυτό τους. Ξεκινώντας από περίπου 600 το 2013, στη διάρκεια του προηγούμενου σχολικού έτους είχαμε περίπου 1.100. Δηλαδή μια αύξηση της τάξης του 80%.

Όπως είναι όμως γνωστό, σημειώνονται κάποια ζητήματα σχετικά με δυσλειτουργίες που προκύπτουν κάποτε εξαιτίας του θεσμικού πλαισίου και των καθιερωμένων διαδικασιών. Για το σκοπό αυτό εργαζόμαστε αυτήν ακριβώς την περίοδο για επανεξέταση και αναθεώρηση κάποιων νομοθετικών διατάξεων και ρυθμίσεων, προκειμένου το σχολείο να μπορεί να υποδέχεται και να εντάσσει καλύτερα τα παιδιά της Ειδικής Εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτό είμαστε σε συνεννόηση και θα υπάρξει συνεργασία και με την Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Γίνεται λόγος για ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο. Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει σημαντική επεξεργασία στο ΥΠΑΝ, σε συνεργασία μάλιστα με εμπειρογνώμονες από την ΕΕ. Πρέπει όμως να σημειώσω ότι υπάρχουν κάποια σοβαρά ζητήματα που εγείρονται από οργανωμένους φορείς σε σχετικές διαβουλεύσεις που είχαμε. Ακούσαμε θέσεις που εκφράστηκαν, όπως και εισηγήσεις -σχετικά υπήρξε και ανταλλαγή απόψεων με την κοινοβουλευτική επιτροπή- και φαίνεται ότι αυτή την ώρα σοφότερο και με άμεση επίδραση θα ήταν να προωθήσουμε κάποιες διορθώσεις και βελτιώσεις σε διαδικασίες που εφαρμόζονται.

Προχωρώ λοιπόν τώρα και καταθέτω κάποια μέτρα που έχουν ωριμάσει και θα προωθηθούν την αμέσως επόμενη περίοδο -με την επιφύλαξη να συμπληρώσουμε με εισηγήσεις που θα κατατεθούν, θα συζητηθούν και θα φανεί χρήσιμο και εφικτό να υιοθετήσουμε για εφαρμογή:

1. Θα δημιουργηθεί και θα λειτουργήσει ένα Κέντρο Αξιολόγησης της Ειδικής Εκπαίδευσης, που θα λειτουργεί με την απαραίτητη επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη. Στο κέντρο αυτό θα παραπέμπονται όλες οι περιπτώσεις που είτε εντοπίζονται στο σχολείο είτε και αναφέρονται από τους γονείς. Βασική λειτουργία του Κέντρου θα είναι, μέσα από εμπειριστατωμένη επιστημονική προσέγγιση να γνωματεύει για την ανάγκη ένταξης είτε στις ειδικές μονάδες που λειτουργούν στα σχολεία είτε στις συμβατικές τάξεις είτε σε ειδικό σχολείο. Καθώς και άλλες εξειδικευμένες ανάγκες για κάθε περίπτωση και μεταξύ αυτών την ανάγκη υπηρεσιών σχολικού βοηθού/συνοδού. Οι υφιστάμενες διαδικασίες με τον κομβικό ρόλο που παίζουν οι «Επαρχιακές Επιτροπές» μας έχουν εξυπηρετήσει για κάποια χρόνια -και με την ευκαιρία σημειώνω τις πολύ φιλότιμες προσπάθειες που κατέβαλαν τόσο στελέχη του Υπουργείου όσο και οι άλλοι εταίροι που συμμετέχουν. Είναι όμως κοινό μυστικό ότι η όλη διαδικασία, που είναι πολύ χρονοβόρος, δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα χρονικά πλαίσια των αναγκών έγκαιρης ένταξης και σχεδιασμού των αναγκών. Το σύνολο των παιδιών της Ειδικής Εκπαίδευσης δεν είναι μόνο ένας αριθμός, αλλά είναι ένας πληθυσμός με πολύ σημαντικές διαφορές ανάμεσά τους και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες που θα πρέπει να εντοπίζονται έγκαιρα και με ακρίβεια.
2. Όσον αφορά την έγκαιρη πληροφόρηση, σημειώνω την απόφαση του Υπουργείου, μετά από επιστημονικές συμβουλές και ειδικών ως προς την κρισιμότητα της διάγνωσης αναγκών όσο γίνεται νωρίτερα, για τη διενέργεια διαγνώσεων και στην Α' τάξη Δημοτικού, αλλά και στην Προδημοτική. Ήδη έχουν διεξαχθεί κάποιες διαγνώσεις στην Α' Δημοτικού. Θα πρέπει να προχωρήσουμε με τη νέα σχολική χρονιά, με τέτοια προσαρμοσμένα τεστ και στην Προδημοτική. Είναι σημαντικό το εκπαιδευτικό

σύστημα και το ίδιο το κάθε σχολείο να γνωρίζουν τις ανάγκες και να σχεδιαστεί σε πρώιμη ηλικία η όποια δράση. Με τη διεξαγωγή αυτών των διαγνώσεων -που δεν είναι βέβαια στενά μαθησιακής λογικής- και τη συνέχεια των άλλων διαγνώσεων που γίνονται ήδη στην Γ' και Στ' Δημοτικού, θα έχουμε ένα καλύτερο πλαίσιο εποπτείας. Ενώ, εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι γενικότερα πρέπει να υιοθετηθούν και κάποιες διαδικασίες αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της Ειδικής Εκπαίδευσης που παρέχεται (κάτι για το οποίο μέχρι σήμερα υπάρχει κενό).

3. Όσον αφορά τα ειδικά σχολεία, έχουμε την ευχάριστη είδηση ότι προχωρά ο προγραμματισμός για το μεγάλο έργο της κατασκευής ενός σύγχρονου Ειδικού Σχολείου στη Λεμεσό, όπου θα ενταχθούν οι δομές του ειδικού σχολείου Αποστόλου Λουκά και του Αναρρωτηρίου του Ερυθρού Σταυρού, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Πέραν αυτού όμως και στη βάση διαπιστώσεων που έγιναν τα τελευταία χρόνια, προωθείται πρόταση όπως εκτός του νοσηλευτικού προσωπικού που εργοδοτείται σε κάθε ειδικό σχολείο, να υπάρχει στο εξής και ψυχολόγος. Ενώ η πρόταση που θα προωθηθεί για έγκριση περιλαμβάνει και σχεδιασμό εποπτείας όλων των ειδικών σχολείων από σχολιατρικό προσωπικό.
4. Ταυτόχρονα, αυτή την περίοδο γίνεται, με όσο το δυνατό καλύτερο και εμπειριστατωμένο τρόπο η εκτίμηση σχετικά με τις απαραίτητες υπηρεσίες σχολικών βοηθών/συνοδών για το σχεδιασμό της επόμενης σχολικής χρονιάς και την όσο γίνεται ακριβή εκτίμηση των αναγκών, προκειμένου να ληφθούν και οι απαραίτητες αποφάσεις και, αν χρειάζεται, να προωθηθεί σχετική πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο. Εδώ όμως, αναγνωρίζοντας και τη συμβολή αυτών των ανθρώπων, των σχολικών βοηθών/συνοδών και τις συχνά δύσκολες συνθήκες που αντιμετωπίζουν, θέλω να σημειώσω ότι μετά από κάποιες συμφωνίες που έγιναν σχετικά με συνδικαλιστικούς φορείς και εφαρμόστηκαν το 2021-22 (που υπήρξαν και η αιτία για έντονες διαμαρτυρίες από γονείς που δεν μπόρεσαν να αντιληφθούν ότι -από την άποψη των συνοδών ως εργαζόμενων- δόθηκε προτεραιότητα για απασχόληση σε όσους είχαν προηγουμένως υπηρετήσει), βρισκόμαστε σε διαδικασία διαβουλεύσεων. Σίγουρα όμως πρέπει να εξετάσουμε και το ενδεχόμενο να γίνονται κάποιες επιμορφώσεις.

Τα προηγούμενα 2,5 χρόνια περάσαμε όλοι μια πρωτοφανή και εντελώς απροσδόκητη δοκιμασία που επηρέασε κάθε πτυχή της ζωής μας και κυριολεκτικά ανέστειλε σε μεγάλο βαθμό την κοινωνικότητα. Η πανδημία που ενέσκηψε και η μεγάλη αναστάτωση που έφερε και στο εκπαιδευτικό σύστημα, είχε ως αποτέλεσμα να αλλάξουν προτεραιότητες. Βεβαίως, σήμερα είμαστε στην ευχάριστη θέση να διαπιστώσουμε ότι η εκπαίδευση μας κέρδισε το στοίχημα απέναντι στην πανδημία. Παρ' όλες τις επιδράσεις που σίγουρα είχε στους ανθρώπους -και στους μαθητές/-τριες και στους/στις εκπαιδευτικούς- και τις οποίες θα πρέπει να παρακολουθήσουμε, η νόσος και η πανδημία δεν μπόρεσε να αναστείλει την εκπαίδευση. Στην Κύπρο και στη βάση διεθνών συγκρίσεων, είχαμε σχετικά μικρότερες επιπτώσεις ή απώλειες.

Εντούτοις, ως αποτέλεσμα αυτού του αντιπερισπασμού φτάσαμε στο σημείο αυτό... Μια Ημερίδα μέσα στον Αύγουστο -και γι' αυτό ευχαριστώ ιδιαίτερα για την παρουσία σας εδώ σήμερα. Δεν έπαψαν τα θέματα της Ειδικής Εκπαίδευσης να μας απασχολούν όλο αυτό το διάστημα. Δυστυχώς όμως για να ολοκληρωθούν όλες οι σχετικές μελέτες και να φτάσουμε σε μια δημόσια παρουσίαση όπως η σημερινή, δεν προλάβουμε το προηγούμενο σχολικό έτος. Στοχεύουμε όμως τώρα το επόμενο. Να εφαρμόσουμε κάποιες βελτιωτικές αλλαγές από το 2022-23 και να έχουμε ταυτόχρονα ένα εγκεκριμένο σχεδιασμό για την επόμενη περίοδο, όπου θα πρέπει και να ολοκληρωθούν βελτιώσεις που είναι αναγκαίες.

Το Υπουργείο μας έχει να κάνει ακόμα πολλά γι' αυτά τα παιδιά μας, για την Ειδική Εκπαίδευση. Το σχολείο μπορεί και πρέπει να κάνει πολλά. Όχι μόνο για να υποδέχεται όπως πρέπει και να εντάσσει ΑμεΑ. Αλλά και για να διαμορφώνει σωστά τη σκέψη και τις αντιλήψεις του συνόλου των παιδιών, δηλαδή να διαμορφώνει τελικά τη συνείδηση της κοινωνίας.

Έρχομαι έτσι και σε ένα τελευταίο μέτρο που θα εφαρμοστεί. Στο πλαίσιο αυτής της ίδιας προσπάθειας για να διαμορφώνουμε σωστές αντιλήψεις και εγρήγορση, υιοθετήσαμε πέρσι μια ωραία εισήγηση από την Ομοσπονδία Αναπήρων Λεμεσού -η οποία στη συνέχεια επεκτάθηκε και στις άλλες ομοσπονδίες- και οργανώσαμε τον Δεκέμβριο μια εκστρατεία ενσυναίσθησης μέσα στα σχολεία γύρω από τα άτομα με αναπηρία. Η ενσυναίσθηση, μια πολύτιμη αρετή και μια απαραίτητη προσέγγιση στις μέρες μας, ήδη αποτελεί σημαντικό μέρος της διδασκαλίας στη Δημοτική Εκπαίδευση (Αγωγής Ζωής και Υγείας). Ωστόσο, η γενικότερη αναφορά στα άτομα με αναπηρία και ειδικά στα παιδιά με αναπηρία μέσα στο σχολείο δίνει την καλύτερη ευκαιρία για την ανάπτυξη της ενσυναίσθησης. Στο πλαίσιο μιας εβδομάδας αφιερώθηκε σε αυτό το σκοπό, αναπτύχθηκαν διάφορες δράσεις, με λογική συμμετοχής και των ίδιων των παιδιών και έγιναν ειδικές παρουσιάσεις και ενημέρωση μέσα στα σχολεία. Θέλω μάλιστα γι' αυτό να απευθύνω ξανά και τις ευχαριστίες μας στην Κυπριακή Παραολυμπιακή Επιτροπή και στις αθλήτριες μας που συνέδραμαν ως είδους πρεσβεύτριες μέσα στα σχολεία. Αυτή η Εβδομάδα Ενσυναίσθησης για τα άτομα ΑΜΕΑ και θα επαναληφθεί φέτος -συστηματικότερα οργανωμένη μάλιστα- και θα καθιερωθεί.

Κλείνοντας την παρέμβαση αυτή και ευχαριστώντας σας ξανά και για την εδώ παρουσία σας και για την προσοχή σας, θα επαναλάβω εκείνο που είμαι σίγουρος ότι πιστεύουμε όλοι και μοιραζόμαστε: πως όσα και να κάνουμε για τα παιδιά με κάποια αναπηρία, πάντα θα θέλουμε και θα πρέπει να καταφέρουμε να κάνουμε κάτι περισσότερο. Γιατί το αξίζουν. Αλλά και γιατί το δικαιούνται.

Πρέπει λοιπόν να συνεχίσουμε, μέσα από νέες προσπάθειες και με συνέπεια, προκειμένου να διασφαλίσουμε πλήρη προσβασιμότητα στα παιδιά με αναπηρίες, αλλά και την ανάλογη εκπαίδευση. Πρόκειται όχι μόνο για ένα ευγενή στόχο που μπορεί να εμπνέει όλους τους ενδιαφερόμενους και συντελεστές, αλλά και για μια υποχρέωση του δημόσιου σχολείου. Χαίρομαι αντικρίζοντας καθημερινά την προθυμία, την έγνοια και τη φροντίδα μιας μεγάλης πλειοψηφίας και των εκπαιδευτικών μας. Θα εντύνουμε όμως τις προσπάθειες και σε αυτή την κατεύθυνση, γιατί πρέπει να γίνει σε όλους συνείδηση ότι το σχολείο θα είναι ένας χώρος που θα έχουν πλήρη και ισότιμη πρόσβαση και τα παιδιά με αναπηρία και αποστολή μας είναι όλοι μαζί να αντιμετωπίσουμε και να απαλείψουμε τα εμπόδια που φέρνει η αναπηρία. Ενώ θα πρέπει να τους δώσουμε και τα μέσα και τις δυνατότητες.